

NA RPW/25516/2025 P
Data: 2025-04-10

KOMENDANT
NADBUŻAŃSKIEGO ODDZIAŁU
STRAŻY GRANICZNEJ
im. 27 Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej

Chelm, dnia 10 kwietnia 2025r.

Egz. nr 2...

Pan płk SG Sławomir GONTARZ

KOMENDANT
Placówki Straży Granicznej
w Dorohusku

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli nt. *Prowadzenie czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenie*, zrealizowanej w trybie zwykłym w Placówce Straży Granicznej w Dorohusku, 22-175 Dorohusk, ujętej w Planie Kontroli Wydziału Kontroli Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej na [REDAKTED] r.¹ Kontrolę na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej (tekst jednolity Dz. U. z 2020r., poz. 224)² w terminie od 9.12.2024r. do 17.02.2025r. przeprowadził zespół kontrolerów w składzie:

1. st. chor. szt. SG [REDAKTED] - st. specjalista Wydziału Kontroli NOSG, Upoważnienie nr 35/2024 z dnia 9 grudnia 2024r. - kierownik zespołu kontrolerów;
2. kpt. SG [REDAKTED] - st. specjalista Wydziału Kontroli NOSG, Upoważnienie nr 36/2024 z dnia 9 grudnia 2024r. - kontroler wchodzący w skład zespołu kontrolerów;
3. st. chor. szt. SG [REDAKTED] - st. specjalista Wydziału Kontroli NOSG, Upoważnienie nr 37/2024 z dnia 9 grudnia 2024r. - kontroler wchodzący w skład zespołu kontrolerów;

Kontrola prowadzona była w sposób stacjonarny w siedzibie Placówki Straży Granicznej w Dorohusku, w dniu [REDAKTED] oraz zdalny w oparciu o pozyskane materiały i informacje z jednostki kontrolowanej, Wydziału Kadr i Szkolenia NOSG, Wydziału Operacyjno - Śledczego NOSG oraz dane systemu [REDAKTED].

Czynności kontrolne, w terminie kontroli, realizowano w wybranych dniach roboczych w pomieszczeniach służbowych komórki ds. kontroli oraz Wydziału Kadr i Szkolenia Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej.

Funkcję kierownika jednostki kontrolowanej w okresie objętym kontrolą pełnił płk SG Sławomir Gontarz. Bezpośrednim przełożonym ww. funkcjonariusza był Komendant Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chelmie.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w Książce kontroli Placówki Straży Granicznej w Dorohusku - wg Rde [REDAKTED] z dnia [REDAKTED] poz. [REDAKTED].

I. Zakres kontroli i okres objęty kontrolą.

Zakres kontroli związany był z potrzebą sprawdzenia poziomu prawidłowości oraz terminowości realizacji zadań i obowiązków wynikających z obowiązujących przepisów i procedur w zakresie związanym z tematem kontroli. Przedmiot kontroli obejmował dokonanie oceny:

- 1) przyjętych rozwiązań organizacyjno - funkcjonalnych w jednostce kontrolowanej w zakresie prowadzenia postępowań w sprawach o wykroczenia;

¹„Roczny plan kontroli do realizacji przez Wydział Kontroli Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w 2024r.”, z dnia 22 listopada 2023r. (RPW/83164/2023) – l.p. 16 planu.

² Zwana dalej ustawą o kontroli w administracji rządowej.

- 2) prowadzenie i dokumentowanie postępowań w sprawach o wykroczenia - ocena przyjętego trybu i podjętych rozstrzygnięć;
- 3) przyjętych form sprawowanego nadzoru służbowego, w tym podstawy kompetencyjne.

Kontrolą objęto okres od 1 czerwca 2024r. do 30 października 2024r.

II. Cel kontroli.

Celem kontroli była ocena realizacji zadań związanych z prowadzeniem postępowań w sprawach o wykroczenia i ocena ta została dokonana na podstawie ustalonego stanu faktycznego, przy zastosowaniu przyjętych kryteriów kontroli.

Na powyższe składało się sprawdzenie legalności i rzetelności przyjętych w jednostce organizacyjnej rozwiązań organizacyjno - funkcjonalnych określających zadania jednostki kontrolowanej i poszczególnych funkcjonariuszy, w tym umocowań, do realizacji zadań w ramach prowadzonych postępowań w sprawach o wykroczenia.

Zgodnie z przyjętym zakresem przedmiotowym kontroli, celem kontroli było również sprawdzenie pod względem prawnym przeprowadzonych postępowań w sprawach o wykroczenia, w tym prawidłowość, legalność, celowość i rzetelność gromadzonych dowodów i sporządzonych dokumentów (papierowych i elektronicznych). Sprawdzeniu, w poszczególnych obszarach badawczych, podlegały również formy, poziom i skuteczność realizowanego nadzoru służbowego.

III. Ocena skontrolowanej działalności.

Czynności kontrolne realizowano stosując kryteria legalności, celowości i rzetelności.³ Kontrolę przeprowadzono w oparciu o dokumentację służbową udostępnioną kontrolerom przez kierownika jednostki kontrolowanej, dane statystyczne pozyskane ze strony intranetowej portalu wewnętrznego Straży Granicznej,⁴ informacje, wyjaśnienia oraz sporządzone wykazy i notatki służbowe.

Dla osiągnięcia zamierzonego celu kontroli, zgodnie z przybraną próbą kontroli, sprawdzeniu poddano 100 % dokumentacji służbowej związanej z prowadzeniem postępowań w sprawach o wykroczenia, sporządzonej w okresie objętym kontrolą (czynności wyjaśniające o statusie zakończone). Próba kontroli została poparta danymi przekazanymi przez Placówkę SG w Dorohusku⁵ oraz Wydział [REDAKTOWANO] NOSG.⁶

W związku z wiedzą o elementach populacji, typowanie dokumentacji odbyło się z zastosowaniem metody statystycznej w oparciu o technikę losowania prostego, polegającą na losowym wyborze elementów z populacji, przy założeniu, że każdy element miał taką samą szansę wylosowania. Przy doborze próby, wzięto pod uwagę m.in. cel kontroli, wielkość populacji, z której próba została wyodrębniona oraz specyfikę badanego obszaru. Ostateczny wybór z uwagi na status i dostępność akt kontrolnych objął [REDAKTOWANO] teczek akt postępowań zakończonych w okresie [REDAKTOWANO]

Zgodnie z założeniami programu kontroli, zastosowana metoda doboru próby (statystyczna) zapewniła reprezentatywność, pozwalając na wysuwanie podczas kontroli wniosków o określonym poziomie ufności⁷ oraz umożliwiła ekstrapolację⁸ jej wyników na całą populację. Powyższe stanowiło podstawę oceny prawidłowości stosowania przepisów

³ Przyjęte kryteria kontroli:

legalności, która obejmuje zgodność działania podmiotu kontrolowanego z przepisami powszechnie obowiązującego prawa, przepisami prawa wewnętrznego, umowami, decyzjami i innymi rozstrzygnięciami w sprawach indywidualnych, a także prawidłowość stanowienia przepisów wewnętrznych obowiązujących dany podmiot kontrolowany;

gospodarność, która obejmuje oszczędne i wydajne gospodarowanie środkami przez podmiot kontrolowany zgodnie z zasadą uzyskiwania najlepszych efektów przy możliwie najmniejszych nakładach;

celowości, która obejmuje zapewnienie przez podmiot kontrolowany zgodność prowadzonych działań z celami określonymi dla tego podmiotu oraz stosowania przez podmiot kontrolowany w ramach prowadzonych działań, metod i środków odpowiednich dla osiągnięcia celów;

rzetelności, która obejmuje wypełnianie przez podmiot kontrolowany obowiązków z należytą starannością, sumiennie i terminowo, wykonywanie zobowiązań zgodnie z ich treścią, dokumentowanie działań zgodnie z rzeczywistością, we właściwej formie i wymaganych terminach, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami funkcjonowania podmiotu kontrolowanego.

⁴ Akta kontroli, dowód nr 15, karta 119-1404.

⁵ Akta kontroli, dowód nr 2, karta 13-53.

⁶ Akta kontroli, dowód nr 4, karta 61-79.

⁷ Zakładane prawdopodobieństwo (stopień pewności), że wnioski dotyczące populacji, sformułowane przez kontrolera na podstawie badania próby, są prawidłowe.

⁸ Ekstrapolacja – *mat.* wnioskowanie o właściwościach statystycznych całego zbioru na podstawie badań jedynie pewnej jego części (definicja Słownika języka polskiego – Wielki słownik ortograficzny PWN).

oraz procedur wewnętrznych w przedmiotowym zakresie. Sprawdzeniu podlegała również całość dokumentacji obejmującej przyjęte rozwiązania organizacyjno - funkcjonalne: wewnętrzny podział zadań, szczegółowe zakresy obowiązków i uprawnień funkcjonariuszy kontrolowanej jednostki organizacyjnej, upoważnienia oraz poziom, a także sposób sprawowania i dokumentowania nadzoru służbowego nad realizacją zadań w zakresie objętym kontrolą.

Ocenę końcową kontrolowanej działalności sporządzono w oparciu o wskazane powyżej kryteria, zakres i okres objęty kontrolą, przyjęte mierniki oraz oceny cząstkowe na podstawie przyjętej próby przy uwzględnieniu charakteru, przyczyn i następstw stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości, na podstawie trzystopniowej skali ocen obejmującej: ocenę pozytywną, ocenę pozytywną pomimo stwierdzonych nieprawidłowości i negatywną.⁹

OGÓLNA OCENA (końcowa): na podstawie ustaleń stanu faktycznego dokonanych w ramach poszczególnych obszarów kontrolowanej problematyki i udokumentowanych w wydrukach aktach kontroli, uwzględniając przyjęte kryteria kontroli, realizację zadań objętych zakresem kontroli oceniono **pozytywnie**.¹⁰ Przedmiotowa ocena oparta została o dowody zebrane w kontroli, co pozwoliło na skuteczne wykorzystanie uzyskanych w trakcie czynności kontrolnych danych i informacji oraz sformułowanie właściwych wniosków pokontrolnych.

Ocena wynika z ustaleń stanu faktycznego dokonanych w znajdującej się w terytorialnym zasięgu działania Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej - Placówce SG kat. I w Dorohusku, którą kieruje Komendant Placówki SG w Dorohusku, posiadający status terenowego organu Straży Granicznej.¹¹

Ustalenia oraz oceny cząstkowe dotyczące poszczególnych obszarów objętych kontrolą przedstawiono poniżej.

1) Rozwiązania organizacyjno - funkcjonalne przyjęte w jednostce kontrolowanej w zakresie objętym tematem kontroli.

W ramach badanego obszaru, zespół kontrolerów dokonał szczegółowej analizy i weryfikacji przyjętych w jednostce kontrolowanej rozwiązań organizacyjno - funkcjonalnych w zakresie związanym z tematem, zakresem i celem kontroli. Dla osiągnięcia zamierzonego celu kontroli, sprawdzeniu poddano całość dostępnej dokumentacji odnoszącej się do rozwiązań organizacyjno - funkcjonalnych uwzględniających realizację zadań dotyczących wykonywania zadań w ramach postępowań objętych sprawdzeniem, które stosowano w okresie objętym kontrolą tj. od 1 czerwca 2024r. - 30 października 2024r.

Kompetencje Straży Granicznej w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń oraz ścigania ich sprawców, wynikają wprost z przepisów ustawy z dnia z dnia 12 października 1990r. *o Straży Granicznej* (tekst jednolity Dz. U. z 2024r., poz. 915), w szczególności z art. 1 ust. 2 pkt 4.¹²

⁹ Pismo nr KG-NK-IV.0229.3.2023 z dnia 25.01.2024r. KGSG BK dot. zarządzenia nr 100 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 29 grudnia 2023r. (nr wch. RPW/7159/2024 z dnia 26.01.2024r.).

¹⁰ W trzystopniowej skali ocen przyjmuje się, że ocena **pozytywna** ma zastosowanie wówczas, **gdymie stwierdzono nieprawidłowości lub uchybień, albo stwierdzone uchybienia miały wyłącznie charakter jednostkowy.**

¹¹ § 21 pkt 14 regulaminu organizacyjnego stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 45 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 11 kwietnia 2014r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Komendzie Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej imienia 27 Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej z siedzibą w Chełmie (Dz. Urz. KGSG z 2014r., poz. 63, ze zm.).

¹² rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, w zakresie właściwości Straży Granicznej, a w szczególności:

a) przestępstw i wykroczeń dotyczących zgodności przekraczania granicy państwowej z przepisami, związanymi z jej oznakowaniem, wykonywaniem pracy przez cudzoziemców, prowadzeniem działalności gospodarczej przez cudzoziemców oraz powierzaniem wykonywania pracy cudzoziemcom, a także przestępstw określonych w art. 270-276 Kodeksu karnego dotyczących wiarygodności dokumentów uprawniających do przekraczania granicy państwowej, dokumentów uprawniających do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub dokumentów wymaganych do ich wydania,

b) przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych wymienionych w art. 134 § 1 pkt 1 Kodeksu karnego skarbowego,

c) przestępstw i wykroczeń pozostających w związku z przekraczaniem granicy państwowej lub przemieszczaniem przez granicę państwową towarów oraz wyrobów akcyzowych podlegających obowiązkowi oznaczania znakami akcyzy, jak również przedmiotów określonych w przepisach o broni i amunicji, o materiałach wybuchowych, o prekursorach materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom, o bibliotekach, o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, o narodowym zasobie archiwalnym, o przeciwdziałaniu narkomanii oraz o ewidencji ludności i dowodach osobistych,

d) przestępstw i wykroczeń określonych w ustawie z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach oraz w ustawie z dnia 13 czerwca 2003r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2022r. poz. 1264 i 1383 oraz z 2023r. poz. 185 i 547),

Powyższe w sposób kompleksowy doregulowano i określono także w szczegółowym zakresie zadań terenowych organów Straży Granicznej, wynikających z treści zarządzenia nr 119 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 2 grudnia 2016r. w sprawie utworzenia placówek i dywizjonów Straży Granicznej, określenia ich terytorialnego zasięgu działania, a także określenia szczegółowego zakresu zadań terenowych organów Straży Granicznej oraz organizacji komend oddziałów, placówek i dywizjonów.¹³ Zgodnie z ww. aktem normatywnym do zadań Komendanta Placówki, w zakresie objętym kontrolą, w szczególności należy: planowanie, organizacja, kontrolowanie i kierowanie wykonywaniem przez podległych funkcjonariuszy zadań służbowych, w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców, w zakresie właściwości Straży Granicznej, w tym wykroczeń pozostających w związku z przekraczaniem granicy państwowej; nadzór nad postępowaniami w sprawach o wykroczenia, w tym nad postępowaniami mandatowymi; planowanie, organizowanie i przeprowadzanie kontroli legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców, prowadzenia działalności gospodarczej przez cudzoziemców oraz powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom; występowanie z wnioskiem do właściwego sądu rejonowego o ukaranie osób odpowiedzialnych za stwierdzone w toku kontroli naruszenia przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub ustawy o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowiące wykroczenie; ujawnianie wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, w tym nakładanie grzywien w drodze mandatu karnego.¹⁴

Ponadto, zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 27 wymienionego wyżej zarządzenia Komendant Placówki sprawuje nadzór nad realizacją obowiązków i uprawnień przez funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej, określonych w ich szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień.

Ustalono, że szczegółowy zakres obowiązków i uprawnień kierownika jednostki kontrolowanej został określony w załączniku do decyzji nr 31 Komendanta Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej z dnia 07 kwietnia 2021r. zmieniająca decyzję w sprawie właściwości zastępców Komendanta Oddziału i głównego księgowego oraz wprowadzenia szczegółowych zakresów obowiązków i uprawnień zastępców Komendanta Oddziału, głównego księgowego, kierowników komórek organizacyjnych, komendantów placówek, rzecznika prasowego, inspektora do spraw przeciwpożarowych Wydziału Kontroli, pracowników Zespół do spraw BHP/S Wydziału Kontroli, a także osób zajmujących stanowiska w zespole stanowisk samodzielnych (ze zm.) - Załącznik nr 11 - zakres obowiązków Komendanta Placówki SG w Dorohusku.

W przyjętym okresie kontroli, organizacja (zakres właściwość) oraz zadania poszczególnych komórek występujących w ramach struktury organizacyjnej jednostki kontrolowanej, znalazły odzwierciedlenie w ustalonych przez Komendanta Placówki SG w Dorohusku nw. dokumentacji¹⁵:

e) przestępstw przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu oraz przestępstw i wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, pozostających w związku z wykonywaniem komunikacji lotniczej,

i) przestępstw określonych w art. 264a Kodeksu karnego, przestępstw i wykroczeń określonych w ustawie z dnia 15 czerwca 2012r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021r. poz. 1745) oraz wykroczeń określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023r. poz. 735),

j) ¹ przestępstw określonych w art. 189a i art. 191b Kodeksu karnego i w art. 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Przepisy wprowadzające Kodeks karny (Dz. U. poz. 554 i 1083, z 2009r. poz. 1149 i 1589, z 2010r. poz. 626 oraz z 2022r. poz. 2600).

Ponadto zgodnie z art. 11. 1. Funkcjonariusze, wykonując zadania, o których mowa w art. 1 ust. 2, mają prawo m.in. do:

2a) dokonywania kontroli bezpieczeństwa w przejściach granicznych, w portach lotniczych oraz w środkach komunikacji lotniczej, drogowej, kolejowej i wodnej - w celu wykluczenia możliwości popełnienia przestępstw lub wykroczeń, zwłaszcza skierowanych przeciwko nienaruszalności granicy państwowej lub bezpieczeństwa w międzynarodowej komunikacji;

6a) nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia;

Na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 95 § 4 kpow wydane zostało rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 18 kwietnia 2014r. w sprawie wykroczeń, za które funkcjonariusze Straży Granicznej są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (Dz.U. z 2022r., poz. 1124 t.j.); w którym określono wykaz wykroczeń, za które funkcjonariusze Straży Granicznej, są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego oraz warunki i sposób wydawania funkcjonariuszom upoważnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.

¹³ (Dz. Urz. KGSG z 2016r., poz. 108, z póź. zm.). Zwane dalej zarządzeniem nr 119 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 2 grudnia 2016r.

¹⁴ Zgodnie z § 5 pkt 4; § 9 ust. 1 pkt 2b, 12, 17, 19, 20, 25.

¹⁵ Akta kontroli, dowód nr 2, karta 17-53.

1) Wewnętrzny podział zadań Placówki Straży Granicznej w Dorohusku z dnia [REDAKTOWANE]

Dokument w swojej treści odnosił się do struktury organizacyjnej jednostki oraz właściwości osób funkcyjnych, w tym podległości struktur wymienionych w etacie określonym zarządzeniem Komendanta Głównego Straży Granicznej.

W strukturze organizacyjnej Placówki SG w Dorohusku, została wskazana komórka w której zakresie umiejscowiono zadania: wykonywania czynności [REDAKTOWANE] w celu skutecznego rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń oraz ścigania ich sprawców, wykonywania czynności [REDAKTOWANE] w celu skutecznego rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń oraz ścigania ich sprawców; prowadzenie postępowań przygotowawczych i postępowań w sprawach o wykroczenia w oparciu o aktualny stan prawny kpk i kpow oraz wewnętrzne zarządzenia, wytyczne i instrukcje dotyczące pracy [REDAKTOWANE] realizowanie czynności procesowych polegających między innymi na dokonywaniu oględzin, przeszukaniu, zabezpieczeniu śladów i dowodów przestępstw i wykroczeń; prowadzenie postępowań przygotowawczych i postępowań w sprawach o wykroczenia w celu zgromadzenia pełnego materiału dowodowego oraz wykorzystanie w prowadzonych postępowaniach przygotowawczych informacji uzyskanych przez funkcjonariuszy realizujących czynności [REDAKTOWANE]¹⁶

W okresie objętym kontrolą nadzór nad wykonywaniem zadań obejmujących przedmiot kontroli z tytułu zajmowanego stanowiska sprawował Komendant Placówki SG w Dorohusku. Natomiast w ramach struktury organizacyjnej do czynności nadzoru i koordynacji, wyznaczeni zostali:¹⁷

- 1) Zastępca Komendanta Placówki SG w Dorohusku;
- 2) Kierownik Grupy [REDAKTOWANE] Placówki SG w Dorohusku;
- 3) [REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE] w Dorohusku.

Jak ustalono, w okresie objętym kontrolą, zadania objęte tematem kontroli realizowali funkcjonariusze wchodzących w skład komórki Placówki SG w Dorohusku do tego wyznaczonej.

W oparciu o dokumentację w postaci szczegółowych zakresów obowiązków i uprawnień funkcjonariuszy, którzy prowadzili/współprowadzili objęte sprawdzeniem postępowania (czynności wyjaśniające) potwierdzono, że przedstawione na potrzeby kontroli dokumenty były aktualne na dzień ich podpisania oraz zawierały ustalony zakres czynności odnoszący się do obowiązków i uprawnień będących przedmiotem kontroli, w tym obejmujących kwestie nadzoru służbowego.

Dokonane sprawdzenie zawartości wydruków akt kontrolnych [REDAKTOWANE], zostały zawarte w treści notatki służbowej¹⁸ z dnia [REDAKTOWANE]

Czynności kontrolne potwierdziły dodatkowo, że funkcjonariusze uczestniczący w procesie dokumentowania czynności w ramach prowadzonych postępowań posiadali niezbędne umocowania (profile) w systemie [REDAKTOWANE], które w zależności od rodzaju realizowanych czynności, nadawały im status rejestrujących, prowadzących, nadzorujących.

W okresie objętym sprawdzeniem nie wystąpiły przypadki rejestracji [REDAKTOWANE] przez służbę dyżurną. W powyższym zakresie potwierdzono aktualność i poprawność wydanych przez kierownika jednostki kontrolowanej upoważnień, funkcjonariuszom bezpośrednio realizującym czynności w postępowaniach, których zakres obejmował możliwość przetwarzania danych osobowych, weryfikacji osób w bazach danych i gromadzenie informacji o osobach oraz dostępu do zbiorów/systemów.¹⁹

Zagadnienie obejmujące poziom sprawowanego nadzoru przez kierownictwo jednostki kontrolowanej, nad realizacją zadań i dokumentowaniem czynności objętych kontrolą, zostało przedstawione i ocenione w dalszej części dokumentu.

Biorąc pod uwagę dokonane ustalenia, badany obszar cząstkowo oceniono **pozytywnie**.

¹⁶ Zgodnie z § 3 wpz z dnia 21.10.2022r.

¹⁷ Akta kontroli, dowód nr 23, karta 1420.

¹⁸ Akta kontroli, dowód nr 28, karta 1476-1485.

¹⁹ Akta kontroli, dowód nr 26, karta 1425-1474.

2) Legalność, rzetelność i celowość prowadzenia i dokumentowania postępowań w sprawach o wykroczenie – ocena przyjętego trybu i podjętych rozstrzygnięć.

Ustaleniom w ramach obszaru badawczego podlegały legalność, rzetelność i celowość realizacji zapisów obowiązujących aktów prawnych, w tym wewnętrznych aktów normatywnych w zakresie procedur związanych z prowadzeniem postępowań w sprawach o wykroczenia. Pod uwagę wzięto również poprawność i rzetelność dokumentacji zawartej w aktach postępowań poddanych kontroli oraz celowość podjętych rozstrzygnięć.

Postępowanie w sprawach o wykroczenia to prawnie zorganizowana i uregulowana działalność sądu jako organu orzekającego oraz organów prowadzących czynności wyjaśniające, a także stron procesowych oraz innych uczestników postępowania, zmierzająca do realizacji norm prawa materialnego, które operują zagrożeniami karnymi za różne rodzaje wykroczeń. Przeciwdziałanie wykroczeniom wymaga realizacji tych zagrożeń w drodze udowodnienia sprawcom popełnionych czynów, wymierzania kar i środków karnych, jak również zastosowania środków oddziaływania wychowawczego.

W obecnym stanie prawnym postępowanie w sprawach o wykroczenia jest odrębnym postępowaniem dotyczącym orzekania w sprawach innych niż przestępstwa. Zaznaczyć przy tym należy, że w postępowaniu tym możliwe jest stosowanie wprost niektórych zasad i rozwiązań szczegółowych zawartych w procedurze karnej, gdyż konstrukcje te z uwagi na przedmiot postępowania, jakim jest rozstrzygnięcie w kwestii odpowiedzialności prawnej za czyn zabroniony, pozostają aktualne także w postępowaniu w sprawach o wykroczenia.²⁰ Działalność zmierzająca do prawidłowego zastosowania materialnego prawa wykroczeń prowadzona jest w ramach procesowego prawa wykroczeń, którego główne źródło stanowi ustawa z dnia 24 sierpnia 2001r. *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia*.²¹

Do kręgu oskarżycieli publicznych, którym uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługują z mocy samego kodeksu, należy zaliczyć podmioty, o których mowa w art. 17 § 3 kpow. Straży Granicznej do przeprowadzania czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia, wynikają wprost z ustawy z dnia 12 października 1990r. o Straży Granicznej i innych aktów normatywnych.

Rola czynności wyjaśniających prowadzonych w ramach postępowania o wykroczenie została opisana w art. 54 kpow, w którym określono zadania przedmiotowych czynności, do których należy: ustalenie, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie, zebranie danych niezbędnych do sporządzenia wniosku o ukaranie.

Wszczęcie czynności wyjaśniających ma odformalizowany charakter i nie wymaga wydania w tym zakresie żadnego postanowienia, tak jak ma to miejsce w postępowaniu karnym, ustawa nie przewiduje też potrzeby wydania decyzji o ich zakończeniu. Zgodnie z przyjętą metodą postępowanie w sprawach o wykroczenie rozpoczyna się z chwilą podjęcia pierwszej czynności w ramach czynności wyjaśniających (z wyjątkiem, o którym mowa w art. 27 § 1).²² Wskazany w art. 54 § 1 kpow czas trwania czynności wyjaśniających liczy się od chwili ujawnienia wykroczenia, a czynności powinny być zakończone w ciągu miesiąca od ich podjęcia.

Należy podkreślić, że wynikający z ww. przepisu miesięczny termin prowadzenia czynności wyjaśniających, jest terminem instrukcyjnym, w związku z tym przekroczenie terminu nie wywołuje skutków procesowych. Organ prowadzący czynności wyjaśniające obowiązany jest jednak do takiego prowadzenia czynności wyjaśniających, aby spełniały one kryterium rozsądnego terminu, o którym mowa w art. 2 § 1 pkt 4 kpk w zw. z art. 8 kpow. Powyższe wynika wprost z zasady szybkości procesowej procesu karnego, zgodnie z którą w trakcie postępowania należy wyeliminować wszelkie niepotrzebne zwłoki i opóźnienia, a czynności prowadzić szybko i sprawnie. Osiągnięcie tego celu zależy od zachowania właściwej dynamiki czynności procesowych, czy ich logicznego wzajemnego następstwa wynikającego z charakteru zdarzenia. Przyjmuje się więc, że instrukcyjny termin ukończenia czynności wyjaśniających, określony

²⁰ Na grunt postępowania w sprawach o wykroczenia przeniesione zostały naczelnie zasady procesu karnego, jak: zasada prawdy materialnej (art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.s.w.), zasada domniemania niewinności (art. 5 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.s.w.), zasada in dubio pro reo (art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.s.w.), zasada swobodnej oceny dowodów (art. 7 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.s.w.), zasada skargowości (art. 14 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.s.w.).

²¹ Dz. U. z 2024r. poz. 977 j.t. – zwany w treści wystąpienia kpow.

²² Por. Komentarz do art. 54 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz, Dąbkiewicz K.

w art. 54 § 1 kpow, może zostać przekroczony, jeżeli wynika to ze skierowania sprawy do mediacji w trybie art. 54 § 9 kpow albo w razie niemożności wykonania w tym terminie czynności zmierzających do ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie lub zebrania danych niezbędnych do sporządzenia wniosku, spowodowanej ważnymi przyczynami (np. niestawiennictwem sprawcy wykroczenia, długotrwałym ustaleniem miejsca pobytu osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia lub innymi okolicznościami, których nie dało się przewidzieć).

Podstawą dokonania przez zespół kontrolerów ustaleń były materiały źródłowe w postaci wydruków akt kontrolnych RSoW.

W ramach prowadzonych czynności kontrolnych sprawdzeniu poddano dokumentację zgromadzoną w wybranych wg próby kontroli [REDAKTOWANE] teczkach akt²³ z zakończonych w okresie objętym kontrolą spraw o wykroczenia w trybie zwyczajnym.

W oparciu o dokumentację poddaną kontroli ustalono, że dla każdej sprawy założona była odrębna teczka (RSoW). Akta zawierały spis zawartości teczki, kartę kontrolną akt oraz karty nadzoru. Dokumenty sporządzone w trakcie postępowania wyjaśniającego były ułożone przeważnie chronologicznie oraz tematycznie, zgodnie z datą ich wytworzenia lub uzyskania. Akta postępowań, co do zasady, były kompletne, a czynności dowodowe i inne mające znaczenie dla sprawy, zostały udokumentowane w odpowiedni sposób w postaci protokołów, notatek urzędowych oraz pism procesowych.

Z [REDAKTOWANE] teczek kontrolowanych materiałów czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia [REDAKTOWANE] postępowań było wszczętych z art. 120 ust.1 ustawy z dnia 20.04.2004r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, które zakończyły się skierowaniem wniosku o ukaranie w postępowaniu zwyczajnym do Sądu Rejonowego Wydział Karny w [REDAKTOWANE]

Z ww. dokumentacji postępowań wynika, że podstawę rejestracji spraw o wykroczenia były notatki urzędowe funkcjonariuszy Grupy ds. Cudzoziemców Placówki SG w Dorohusku, którzy ujawnili wykroczenia w ramach prowadzonych kontroli legalności zatrudnienia.

W kolejnych [REDAKTOWANE] przypadkach czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia były wszczynane przez Placówkę SG w Dorohusku z art. 49a § 1 ustawy z dnia 20.05.1971r. – kodeks wykroczeń, które zakończyły się odstąpieniem od skierowania sprawy o wykroczenie do organu orzekającego.

W zakresie prowadzonych spraw (czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia) potwierdzono, że prowadzący czynności wyjaśniające (objęte próbą badawczą), kierowali się zasadami wynikającymi z art. 2 § 1 pkt 4 kpk w zw. z art. 8 kpow, dążąc do tego aby rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło w rozsądnym terminie, co pozwoliło skutecznie pociągać do odpowiedzialności sprawców czynów zabronionych.

Czynności kontrolne nie wykazały, aby powyższe w sposób istotny wpłynęło na niedochowanie terminów przewidzianych do realizacji ww. zadań. Zaznaczyć jednak należy, że w myśl zasady szybkości procesowej z procesu karnego trzeba wyeliminować wszelkie niepotrzebne zwłoki i opóźnienia oraz postępowania prowadzić szybko i sprawnie.

W wyniku analizy wykonywania czynności w ramach prowadzonych postępowań przez uprawnione osoby (prowadzący/nadzorujący) nie stwierdzono, aby jakiegokolwiek czynności prowadzone były w sprawach nienależących do właściwości Straży Granicznej lub niezgodnie z celem wynikającym z art. 54 § 1 kpow.

Potwierdzono, że w zależności od rodzaju sprawy każdorazowo przeprowadzano odpowiedni dowód, który był ukierunkowany na wykrycie sprawcy wykroczenia oraz pociągnięcie do odpowiedzialności. W trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających przeprowadzano dowody z przesłuchań świadków oraz przesłuchania osób, co do których istniała uzasadniona podstawa do sporządzenia wniosku o ukaranie, z których sporządzano odpowiednią dokumentację procesową.

Czynności kontrolne wykazały, że w toku czynności wyjaśniających realizowanych na poziomie jednostki kontrolowanej, prawidłowo dokonywano pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach podczas przesłuchania osoby, co do której istniała uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie.

²³ Akta kontroli, dowód nr 15 karta 119 - 1404 – 100 % czynności wyjaśniających zakończonych w okresie objętym kontrolą.

Sporządzone wnioski o ukaranie w postępowaniu zwyczajnym składane były przez Komendanta Placówki SG w Dorohusku, jako organ uprawniony, o którym mowa w art. 57 § 1 kpow oraz w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990r. o Straży Granicznej²⁴.

W oparciu o informację pozyskaną z jednostki kontrolowanej oraz na podstawie dokumentacji postępowań, których skutkiem było skierowanie wniosku o ukaranie nie stwierdzono uwag Sądu Rejonowego do przesłanych wniosków i sposobu procedowania czynności wyjaśniających. Wyniki przeprowadzonych czynności, potwierdzają efektywność podejmowanych w podmiocie kontrolowanym – zarówno kontroli legalności zatrudnienia, jak i czynności wyjaśniających prowadzonych w ramach postępowań w sprawach o wykroczenia.

Biorąc pod uwagę dokonane ustalenia, badany obszar kontroli oceniono **pozytywnie**.

3) Przyjęte formy sprawowanego nadzoru służbowego.

Na podstawie ustaleń dokonanych w trakcie kontroli stwierdzono, że w jednostce kontrolowanej wprowadzono odpowiednie rozwiązania organizacyjno – funkcjonalne i warunki do sprawnego nadzoru służbowego nad problematyką podlegającą kontroli.

Z formalnego punktu widzenia należy uznać, że nadzór nad prowadzonymi postępowaniami był sprawowany w sposób gwarantujący prawidłową realizację zadań.

Na potrzeby kontroli zwrócono się także do [REDAKTOWANO] NOSG, jako komórki merytorycznej zobligowanej do sprawowania nadzoru nad postępowaniami objętymi sprawdzeniem, o przekazanie informacji o przeprowadzonych w przyjętym okresie nadzorach oraz wskazanie ewentualnych wniosków/uwag lub rekomendacji sformułowanych w trakcie czynności realizowanych przez Wydział.²⁵

W celu zapewnienia prawidłowego przebiegu m.in. postępowań w sprawach o wykroczenia, na poziomie Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej wprowadzono ściśle zasady archiwizacji i dokumentowania nadzoru sprawowanego nad postępowaniami w sprawach o wykroczenia, które w sposób szczegółowy opisano w treści Wytycznych nr [REDAKTOWANO] Komendanta Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej z dnia [REDAKTOWANO] do realizacji czynności [REDAKTOWANO] w [REDAKTOWANO] roku oraz Wytycznych nr [REDAKTOWANO] Komendanta Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej z dnia [REDAKTOWANO] do realizacji czynności [REDAKTOWANO] w [REDAKTOWANO] roku²⁶.

Jak ustalono nadzór służbowy nad postępowaniami w sprawach o wykroczenia realizowany w okresie objętym kontrolą w jednostce kontrolowanej sprawowany był poprzez zatwierdzającego daną sprawę w systemie [REDAKTOWANO] i dokumentowany wpisem w karcie nadzoru sprawy w rubryce (*treści uwag, poleceń, wytycznych*). Z wyjaśnień Komendanta Placówki SG w Dorohusku wynika, że w trakcie tego wpisu omawiana była dalsza procedura, postępowanie z danym wykroczeniem. Jeżeli w trakcie prowadzenia postępowania wynikały sprawy, wcześniej nie ustalone do realizacji, następowała konsultacja z osobą prowadzącą, wymiana spostrzeżeń i metod dalszego prowadzenia sprawy z osobą zatwierdzającą dane postępowanie.

Z informacji przekazanych przez [REDAKTOWANO] NOSG wynika, że komórka organizacyjna w okresie objętym sprawdzeniem nie prowadziła czynności koordynacyjnych z zakresu prowadzenia postępowań w sprawach o wykroczenia w Placówce SG w Dorohusku. Niezależnie od powyższego, Naczelnik [REDAKTOWANO] NOSG na potrzeby kontroli przesłał rekomendacje, które w latach [REDAKTOWANO] wystosował do Placówek NOSG znajdujących się w zasięgu terytorialnej odpowiedzialności, w zakresie tematyki prowadzenia czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia.

W oparciu o powyższe, kontrolowany obszar dotyczący legalności, rzetelności, celowości

²⁴ Dodatkowo: Zarządzeniem nr 119 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 2 grudnia 2016r. – § 9 ust. 1 pkt 20 W zakresie określonym w § 5 do zadań komendanta placówki w szczególności należy: 20) występowanie z wnioskiem do właściwego sądu rejonowego o ukaranie osób odpowiedzialnych za stwierdzone w toku kontroli naruszenia przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub ustawy z dnia 15 czerwca 2012r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowiące wykroczenie;

²⁵ Zgodnie z właściwością wynikającą z § 7 pkt 3 regulaminu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 45 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 14 kwietnia 2014r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Komendzie Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej im. 27 Wołyńskiej Dywizji AK z siedzibą w Chełmie (Dz. Urz. KGSG poz. 63, z późn. zm.) oraz w imieniu organu nadrzędnego w stosunku do prowadzącego czynności wyjaśniające, w trybie art. 56 § 4 kpow.

²⁶ Akta kontroli, dowód nr 4 karta 61-62.

realizacji zapisów obowiązujących aktów prawnych, w tym wewnętrznych, w zakresie procedur związanych z prowadzeniem postępowań w sprawach o wykroczenia oraz sposób sprawowanego nadzoru oceniono **pozytywnie**.

Wg przyjętych zasad, ocena zastosowana w przedmiotowym obszarze badawczym miała decydujący wpływ na ostateczną ocenę działalności jednostki kontrolowanej, w badanym zakresie działalności.

Wynik poczynionych w trakcie kontroli ustaleń uzasadnia w całym badanym obszarze działalności jednostki kontrolowanej zastosowanie **oceny pozytywnej**.

IV. Zalecenia i wnioski pokontrolne.

Ze względu na to, że zespół kontrolerów nie stwierdził niewłaściwego lub negatywnego postępowania funkcjonariuszy w kontrolowanym obszarze, odstąpiono od formułowania wniosków i zaleceń pokontrolnych.

V. Zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

VI. W związku z brakiem sformułowanych wniosków i zaleceń pokontrolnych do realizacji, odstępuje się od przymusu wynikającego z treści art. 46 ust. 3 pkt 1, 3 w zw. z art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej, to jest przesłania w określonym terminie, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

KOMENDANT
Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej
im. 27 Wołyńskiej Dywizji AK
.....
podpis kierownika jednostki kontrolującej

Wyrażam zgodę na udostępnienie w BIP
po anonimizacji, podstawa § 4 ust. 1
Decyzji Komendanta NOS6 nr 55 z 19.06.2017r.

NACZELNIK
Wydziału Kontroli
Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej
im. 27 Wołyńskiej Dywizji AK
18.05.2025
ppk SG Janusz KORKOSZ

Handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is faint and difficult to decipher but appears to contain several lines of cursive script.